7/1373 353 -3

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü

SAYI : SPGM/ 102-110
KONU : Yazılı soru önergesi

29 Şubat 2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 10.02.2000 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1373-4068/9734 sayılı yazıları.

Erzincan Milletvekili Sayın Tevhit Karakaya'nın ilgide kayıtlı yazılarında bahsekonu soru önergesinin yanıtları ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

İsmail CEM
Bakan

7/1373 354

ERZİNCAN MİLLETVEKİLİ TEVHİT KARAKAYA TARAFINDAN DIŞİŞLERİ BAKANI SAYIN İSMAİL CEM'E YÖNELTİLEN YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

SORU 1

2000 yılı başlangıcı itibariyle resmi ve gayri resmi verilere göre kaç vatandaşımız geçimini yurtdışında temin etmektedir? Ülkelere göre sayısı kaçtır?

CEVAP 1

2000 yılı başlangıcı itibariyle resmi verilere göre 3.970.325 vatandaşımız yurtdışında yaşamaktadır. Kaydı bulunmayanlar ile birlikte bu sayı 4 milyonu aşmaktadır.

Yurtdışındaki vatandaşların sayıları ve ülkelere göre dağılımları aşağıda sunulmuştur:

ÜLKE ADI	VATANDAŞ SAYISI
ABD	130.000
Avustralya	130.000
Avusturya	139.000
Azerbaycan	5.000
Belçika	130.000
Danimarka	45.000
Fransa	320.000
F.Almanya	2.300.000
Finlandiya	3.325
Hollanda	280.000
İngiltere	80.000
İsveç	50.000
İsrail	30.000
Kazakistan	7.000
İspanya	1.000
Norveç	10.000
İsviçre	80.000
İtalya	10.000
Romanya	15.000
Kanada	35.000
Kuveyt	3.300
Libya	6.000
Rusya Federasyonu	30.000
S.Arabistan	120.000
Türkmenistan	5.000
Özbekistan	3.700
Kırgızistan	2.200
Gürcistan	1.200
Toplam	**3.970.325**

Buna göre yurtdışındaki vatandaşlarımızın sayıları 4 milyon civarındadır. Vatandaşların % 60'ı Almanya'da olmak üzere, % 87'si Avrupa Birliği üyesi ülkelerde bulunmaktadır.

SORU 2

Yurtdışı temsilciliklerimiz tarafından yurtdışında çalışan insanlarımıza götürülen hizmetlerde karşılaşılan en önemli sorun nedir?

CEVAP 2

Vatandaşlarımıza yurtdışında verilen hizmetin kalite ve sürat bakımından en iyi düzeyde olması için Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatı ve özellikle de Başkonsolosluklarımız büyük bir özveriyle çalışmaktadırlar. Konsolosluk işlemlerinde karşılaşılagelen en önemli sorun ise çok sayıdaki talebin en kısa zamanda yerine getirilmesinde karşılaşılan güçlükten kaynaklanmaktadır. Bu sorun teknolojinin sunduğu tüm olanaklardan azami ölçüde yararlanmak suretiyle aşılmaya çalışılırken diğer yandan da vatandaşlarımızın alınan önlemler konusunda bilinçlendirilmesi gayret gösterilmektedir. Temsilciliklerimizin bilgisayar ve internetle donanımı sayesinde birçok işlemde önemli ölçüde zaman kazanılmaya başlanmıştır.

Öte yandan, vatandaşlarımızın zamandan ve masraftan tasarruf edebilmeleri için birçok işlemin posta ile yapılabileceği her fırsatta kendilerine anlatılmakta ve bu yolla işlem yapmaları konusunda telkinde bulunulmaktadır.

Ayrıca, işlemlerin nasıl yapılacağı konusunda vatandaşlarımıza yardımcı olmak bakımından da Konsolosluk işlemlerine dair bir broşür belirli aralıklarla basılarak ücretsiz olarak dağıtılmaktadır.

Alınan tüm bu önlemlerin vatandaşlarımızca özümsenmesi ile hizmetlerin ulaştırılmasında sık sık karşılaşılan zaman sorunu tam anlamıyla ortadan kalkabilecektir. Vatandaşlarımızın bir yanda teknolojinin sağladığı olanaklardan diğer yanda yerel posta hizmetlerinin getirdiği kolaylıklardan yararlanmaları sonucu, temsilcilik binalarımız önünde ve özellikle de yaz aylarında oluşturulan uzun ve gereksiz kuyrukların da önü alınabilecektir.

Diğer taraftan, yurtdışında yaşayan vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması ve onların ülkemizle olan bağlarının korunması amacıyla eğitim, kültür, sosyal güvenlik, din ve bazı diğer alanlarda çeşitli hizmetler verilmektedir.

Yurtdışında yaşayan Türk nüfusunun genelde genç bir yapıda bulunması nedeniyle eğitim, vatandaşlarımızı ilgilendiren sorunların başında gelmektedir.

Türk çocuklarının hem bulundukları ülkelerdeki eğitim imkanlarından tam olarak yararlanmaları için girişimler yapılmakta hem de çocuklarımızın anadillerini ve kültürlerini layıki ile öğrenip geliştirebilmeleri amacıyla Türkiye'den nitelikli öğretmenler de gönderilmektedir.

Ancak bazı ülkeler eğitim konularının kendi yönetimlerini ilgilendirdiği gerekçesiyle Türkiye'den öğretmen gönderilmesine izin vermemekte ve mahallinden öğretmen atama yolunu tercih etmektedirler.

Mahallen atanan öğretmenlerin genelde mesleki formasyondan yoksun oldukları, verilen eğitimin yetersiz olduğu ve bu durumda çocukların ve ailelerinin Türk dili ve kültürü eğitimine gerekli ilgiyi göstermedikleri anlaşılmıştır.

Halen yurtdışında görev yapan 1024 öğretmenimiz bulunmaktadır.

Eğitim malzemesindeki yetersizlikler, kullanılan kitap ve yayınlardaki eksiklikler, ders saatlerinin düzenlenmesi gibi konular sorunun diğer yönlerini oluşturmaktadır.

7/1373356-6

Ayrıca çocuklarımızın yaşadıkları ülkelerdeki eğitim imkanlarından tam olarak yararlandıklarını söylemek mümkün değildir. Bu konu evsahibi ülkelerle yapılan çeşitli görüşmelerde tarafımızdan dile getirilmekte ve eğitim sorunlarının çözümünün vatandaşların yaşadıkları yabancı toplumlara uyum sağlamalarını kolaylaştıracağı vurgulanmaktadır.

Yurtdışındaki vatandaşların dini ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için ülkemizden din görevlileri gönderilmektedir. Halen yurtdışında 1000 civarında din görevlisi bulunmaktadır.

Bazı ülkeler ülkemizden gönderilmek istenen din görevlilerine giriş vizesi vermekten imtina etmektedir. Bu ülkelerin eğilimleri din görevlilerinin o ülkede yaşayan Müslümanlar arasından seçilmesi yönündedir. Bizim tercihimiz ise yurtdışındaki vatandaşlara yönelik din hizmetlerinin ülkemizde laik ve demokratik sistem anlayışı içerisinde eğitilmiş din görevlileri tarafından verilmesidir. Sorunların bu yönde çözümlenebilmesi için gerekli girişimler yapılmaktadır.

7/1333
357

SORU 3

Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın okul çağında kaç çocuğu bulunmaktadır? Hükümetimizin bu insanlara götürdüğü eğitim hizmetlerini yeterli görüyor musunuz?

CEVAP 3

Yurtdışında yaşayan Türk nüfusunun genelde genç bir yapıda olması nedeniyle okul çağında olan çok sayıda vatandaş bulunmaktadır. 3.5 milyon civarında Türkün yaşadığı Avrupa'da yaklaşık 1 milyon vatandaşımız eğitim çağındadır. Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımızın % 66'sının yaşadığı Almanya'da eğitim gören Türk çocukları ile ilgili bilgiler aşağıdadır:

Mevcut verilere göre, Almanya Federal Cumhuriyeti'nde okula devam eden Türk çocuklarının sayısı 491.484'tür. İlköğretim dahil genel öğretim kurumlarında 392.645; mesleki teknik öğretim kurumlarında ise 98.849 öğrenci okumaktadır. Ayrıca, buna ilaveten, Alman üniversitelerinde ve yüksekokullarında 20.631 Türk öğrenci öğrenim görmektedir.

Almanya'daki Türk öğrencilerin Türkçe ve Türk kültürü eğitimi için Almanya'daki Eğitim Müşaviri, Ataşe ve Ataşe Yardımcıları ile öğretmenler dahil Türkiye'den gönderilen görevli sayısı 524'tür. Yurtdışında görev yapan öğretmen sayısı 1024'tür.

Almanya'da mahallinden görevlendirilenlerle birlikte toplam 2200 civarında öğretmen bulunmaktadır. Görüşümüz Almanya'da ve genelde yurtdışındaki Türk çocuklarının eğitimi için Türkiye'den daha fazla öğretmen gönderilmesidir. Zira, mahallen görevlendirilen öğretmenlerin verdikleri eğitimde birçok eksiklikler bulunmaktadır.

Yurtdışındaki Türk çocuklarının eğitimini yeterli ve nitelikli hale getirmek amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmakta, bu konudaki görüşlerimiz her fırsatta evsahibi ülkelerin yetkililerine bildirilmekte ve eğitim alanında işbirliğine istekli olduğumuz vurgulanmaktadır. Bazı ülkelerin makamları ile yapılan işbirliğinden olumlu sonuçlar alınmaktadır.

SORU 4

Önceki yıllara göre son iki yıl içinde işçi dövizleri girdisinde durum nedir? Girdilerde bir azalma varsa sebebi nedir?

CEVAP 4

Merkez Bankası verilerine göre 1993-1999 yılları arasında gerçekleşen işçi dövizleri girdisi aşağıda sunulmuştur:

1993	2 milyar 964 milyon ABD doları
1994	2 milyar 664 milyon ABD doları
1995	3 milyar 365 milyon ABD doları
1996	3 milyar 590 milyon ABD doları
1997	4 milyar 229 milyon ABD doları
1998	5 milyar 397 milyon ABD doları
1999	3 milyar 594 milyon ABD doları (Ocak-Eylül dönemi için)

1999 yılı sonu itibariyle bu rakamın 5 milyar ABD dolarını aşması beklenmektedir.

Böylece, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın bulundukları yerlerde yerleşik hale gelmeleri sonucunda son zamanlarda konut vs. gibi gayrimenkul yatırımlarını oralara yönlendirebilecekleri endişesine rağmen, Türkiye'ye aktarılan işçi dövizi gelirlerinde bir azalma olmadığı görülmektedir.

SORU 5

Yurtdışında kendi adına bağımsız iş yapan Türk işçisi ve işadamlarına yönelik hükümetinizin yaptığı bir rehberlik/müşavirlik hizmeti var mıdır? Nedir ?

CEVAP 5

Yurtdışında, özellikle Avrupa'daki Türk işadamlarının sayısının son yıllarda hızlı bir şekilde artmasını ve Türk toplumunun "konuk işçi" statüsünden çıkarak, Avrupa ve vatandaşlarımızın 2/3'ünün yaşadıkları Almanya'da ekonominin önemli bir unsuru haline gelmesini memnuniyetle izliyoruz. 1970 yılında Almanya'da 3 bin Türk işadamı varken, son yıllarda bu sayı 51 bine yükselmiştir. Türk işadamları, yabancı girişimcilerin % 19'unu oluşturmakta, bu paylarıyla da Almanya'daki 280 bin yabancı girişimci içindeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu ülkede yerleşik işadamlarımızın işletmeleri 210 bin kişiye istihdam sağlamaktadır. (Bunun içinde 52 bin Alman, 28 bin de başka ülkelerden insan bulunmaktadır.)

İşadamlarımızın yıllık cirolarının 46 milyar Alman markına ulaştığı ve Almanya'daki yatırımlarının 11 milyar Alman markını geçtiği tahmin edilmektedir.

Türk işadamları çeşitli çatı örgütler altında toplanmışlardır. (ATİAD, TİDAF, Türkimport)

Türkiye ile Almanya arasındaki ikili ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesi ve iki ülke işadamlarının karşılıklı temaslarının arttırılması amacıyla 1993 yılında kurulan Türk-Alman İşbirliği Konseyi son toplantısını 4-5 Kasım 1999 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirmiştir.

Konsey toplantılarının amacı ticaret, sanayi, enerji ve turizm alanlarında iki ülkedeki ilgili sektör temsilcilerinin biraraya gelmelerini, yeni işbirliği imkanlarını araştırmalarını, önemli kararlar almalarını ve ortaya çıkan sorunları çözüme kavuşturmalarını sağlamaktadır.

Hükümetimiz de bu yöndeki etkinlikleri desteklemekte ve vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerin ilgili makamları nezdinde yapılan temas ve girişimlerle sorunlara çözüm bulmaya çalışmaktadır.

7/1373

360-10-

SORU 6

Yurtdışında özellikle Avrupa ülkelerinde işçilerimizin kendi imkanlarıyla oluşturduğu dernek, vakıf vb. sivil toplum kuruluşlarının geliştirilmesi için temsilciliklerimizce bir çalışma yapılmakta mıdır?

CEVAP 6

Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımız tarafından kurulan derneklerin sayısı bir hayli fazladır. Bu dağınıklığı gidermek üzere 1980 yılından itibaren, derneklerin ciddi sivil toplum kuruluşlarına dönüşmelerini sağlamak için çatı örgütleri altında toplanmaları teşvik edilmektedir.

Bu çerçevede 1986 yılından itibaren kapsamlı bir çatı örgütü niteliğinde olan Avrupa'da Türk Dernekleri Koordinasyon Kurulları oluşturulmuştur.

ABD ve Kanada'da Türk Dernekleri Federasyonu ve Asamblesi, Avustralya'da ise Türk Dernekleri Konseyleri teşkil edilmiştir.

Bu yapılırken çatı örgütlerinin birleştirici özelliklerinin olmasına, Cumhuriyeti kuran değerlere ve ülke bütünlüğüne saygılı hiçbir dernek ve kuruluşu dışlamamaya özen gösterilmektedir.

Çok sayıda derneğe bölünmüş vatandaşlarımızın bir çatı altında toplanması çalışmaları son defa 14-15 Şubat 2000 tarihlerinde Berlin'de yapılan Başkonsoloslar toplantısında da gözden geçirilmiştir. Saptanan aksaklıkların giderilmesi yönünde yoğun çaba sarfedilmektedir.

7/1373

361

SORU 7

Halen ülkelere göre çifte vatandaşlık pasaportu taşıyan kaç vatandaşımız bulunmaktadır? Çifte vatandaşlık uygulamasında gümrük kapılarında işçilerimize zorluk çıkarıldığına dair çok sayıda duyumlar vardır? Konuyla ilgili alınmış tedbirleriniz nelerdir?

CEVAP 7

Yurtdışında yaşayan vatandaşlardan bulundukları ülkelerin vatandaşlığını kazananların sayılarına dair mevcut bilgiler aşağıdadır.

Bazı ülkeler yabancılar için çifte vatandaşlığa cevaz verirken Almanya gibi diğer bazı ülkeler ise çifte vatandaşlığı tanımamaktadır.

Ülkeler	Vatandaş Sayısı	Bulunulan Ülke Vatandaşlığını Kazananların Sayısı
ABD	130.000	50.000
Almanya	2.300.000	220.000
Avustralya	130.000	31.617
Avusturya	139.000	30.000
Belçika	130.000	50.000
Danimarka	45.000	5.618
Finlandiya	3.325	515
Fransa	320.000	30.000
Holland	280.000	180.000
Kanada	35.000	20.000
Norveç	10.000	3.500
İngiltere	80.000	40.000
İsveç	50.000	17.020
İsviçre	80.000	11.720
İtalya	8.378	2.288

Bakanlığımız yurtdışında yaşayan vatandaşlarımıza ilişkin çalışmaları yürüten kamu kurum ve kuruluşlarımız arasında temel koordinasyon görevini yürütmektedir. Bunun sonucu olarak vatandaşlarımızın gümrük kapılarında karşılaştıkları sorunlar hakkında alınan duyum ve bilgiler Gümrük Müsteşarlığımızın bilgisine sunulmakta ve bunlara karşı önlem alınması istenmektedir.

Bu meyanda, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın yoğun olarak Türkiye'ye geldikleri tatil dönemlerinde kendilerinin her alanda bilgilendirilmeleri amacıyla kapsamlı bir proje uygulamaya konulmuştur.

Gümrük Müsteşarlığı ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları temsilcilerinin katılımıyla uygulamaya konulan bu proje 1998 ve 1999 yıllarında başarı ile yürütülmüştür. 2000 yılında da bunun aynı şekilde sürdürülmesi öngörülmektedir.

Bu arada, çifte vatandaşlığı haiz kişilerin yurda kesin dönüşlerinde gerçekleştirecekleri bedelsiz ithalat rejimine ilişkin bazı zorluklar olduğu bilinmektedir. Gümrük Müsteşarlığı'nın bunlara da çözüm bulması beklenmektedir.